

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne
Čj. MSP-446/2016-OJD-SPZ/2
Počet listů: 2
Přílohy: 3

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Věc : obv. zemř. I.K.- stížnost pro porušení zákona

Přílohy: - ověřená kopie rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně ze dne 20.7.1955 sp.zn. T 23/55
- předkládací zpráva VÚA Praha ze dne 6.5.2016
- kopie podnětu ke stížnosti pro porušení zákona ze dne 19.2.2016 JUDr. L. M.

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch obviněného I.K.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP 47 ze dne 20. 7. 1955 sp. zn. T 23/55.

Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP 47 ze dne 20.7.1955 sp.zn. T 23/55 byl I.K. uznán vinným trestným činem nenastoupení služby v branné moci podle § 265 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců a současně podle § 43 citovaného trestního zákona byla vyslovena ztráta čestných práv občanských a ztráta práv uvedených v § 44 odst. 2 trestního zákona na dobu 3 roky.

Předmětného trestného činu se obviněný podle výroku tohoto rozsudku dopustil tím, že dne 29. 10. 1954 s odvoláním na své náboženské přesvědčení odepřel nastoupit vojenskou základní službu, ačkoliv byl k jejímu nastoupení vyzván a řádně vyrozuměn povolávacím rozkazem OVS P.. Tento rozsudek nabyl právní moci 20. 7. 1955, tedy dnem vyhlášení.

Současně je třeba konstatovat, že žádná z oprávněných osob nepožádala o provedení přezkumného řízení podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Po seznámení s předmětnou trestní věcí s postupem ani výše uvedeným rozhodnutím bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně ovšem nelze souhlasit, a to z následujících důvodů.

Podle § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 87/1950 Sb. bylo účelem trestního řádu upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., trestního řádu, bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 265 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, se trestného činu nenastoupení služby v branné moci dopustil ten, kdo v úmyslu vyhnout se trvale vojenské činné službě nebo zvláštní službě nenastoupil službu v branné moci do čtyřadvaceti hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkaze.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem tohoto zákona zrušit soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 téhož posledně uvedeného zákona činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci bylo při přezkumném řízení vycházeno z účelu zákona č. 119/90 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož vydáním sledoval zákonodárce především odstranění největších křivd, které se v 50. letech 20. století staly v justičním rozhodování tak, jako tomu bylo právě v posuzovaném případě, kdy obv. I.K. byl v podstatě odsouzen pro své náboženské přesvědčení. Navíc v době rozhodování bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně nebylo zohledněno, že jmenovaný uplatnil právo na svobodu svědomí zaručené tehdejší Ústavou 9. května 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.). Právo na svobodu svědomí přitom

nelze zaměňovat se svobodou víry ani se svobodou náboženskou, zejména když motiv jednání pod imperativem svědomí je v případě odmítání vojenské služby nutno považovat za určující.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v dané věci došlo k porušení zákona v neprospěch obviněného I.K. a je proto namístě předmětný odsuzující rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP 47 ze dne 20. 7. 1955 sp. zn. T 23/55, jakož i další obsahově navazující rozhodnutí zrušit, napravit tak nezákonný stav a poskytnout tímto způsobem určité zadostiučinění p. I.K., který setrval na svém náboženském přesvědčení i v době totalitního režimu.

Navrhují proto, aby Nejvyšší soud ČR:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP 47 ze dne 20.7.1955 sp.zn. T 23/55 byl v neprospěch obviněného I. K. porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb. ve vztahu k ustanovení § 265 odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb.,
- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP 47 ze dne 20.7.1955 sp.zn. T 23/55 zrušil a dále zrušil i všechna rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 270 odst. 1 trestního řádu, případně podle § 271 odst. 1 trestního řádu.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [6 Tz 71/2016](#)